

Marxismi ja työväenliike

Kirj. *Emile Vanderwelde.*

Kun minun nyt tulisi kuvailla marxismin vaikutusta työväenliikkeeseen, tuntuu kuin olisi paljon helpompi kääntää kysymys toisepäin ja kirjoittaa työväenliikkeen vaikutuksesta marxismiin. Sillä kun kaikki ympäri käy, ei marxismi ole muuta kuin teoria teollisuuden kehityksestä ja proletariatin taistelusta vapautuakseen kapitalistisen sorron kahleista.

Mutta miten seurata nyt tämän teorian vaikutusta käytäntöön, miten eroittaa marxismin vaikutuksen kaikista muista aatteellisista virtauksista, jotka vaikuttavat tai ovat vaikuttaneet työväenluokkaan, miten seurata marxilaisten ajatusten teitä aivoista aivoihin aina proletariaatin syvimpiin pohjakerroksiin?

Syvän vaikutuksen teki minuun aikoinaan muuan Maurice Barrés'in*) artikkeli: Hegel Pohjoisdepartementin vuorityöläisten keskuudessa. Hän kertoi, että työläisasunnoissa Luzin piirissä työmiehet,

---

*) Maurice Barrés on eräs vielä elävä pariisilainen kirjailija, entinen hegeliläisen filosofian kannattaja, sitten anarkisti ja lopuksi kansalliskonservatiivinen politikoitsija ja valtiopäivämies.

jotka tuskin osasivat kirjoittaa, eivätkä koskaan olleet kuulleet sanaakaan Hegelistä, kuitenkin käyttivät muutamia lauseita, lausuivat useita ajatuksia, joita lukemattomien välikäsien kautta, eikä aivan muuttumattomina, olivat heidän luokseen Jena filosofin teoksista ehtineet.

Samaa voi sanoa Marxista ja koko maailman työväestöstä.

Jälkimmäisistä tuntevat tietysti useimmat Marxin nimen. Monella heistä on ollut käsissään yhteenvetoja hänen teoksistaan. Mutta kuinka moni heistä on lukenut "Pääoman" tai edes "Kommunistisen manifestin"?

Ja kuitenkin hallitsevat näiden teosten pääajatuksukset melkein täydellisesti koko työväenliikettä.

Jos vieraillee sosialistisessa kansankokouksessa — joko sitte Saksassa, Ranskassa, Englannissa tai missä muussa sivistysmaassa tahansa — saa kuulla kansan miesten, sosialististen agitaattorien, jotka eivät tunne muuta kirjallisuutta kuin päivälehdet tai kansantajuiset pikkukirjaset, lausuvan ajatuksia ja käyttävän lauseita sellaisia kuin luokkataistelu, välttämätön työ ja liikatyö, kapitalismin keskittyminen, työläisten kansainvälinen järjestäytyminen, joita me, niiden nykyisessä muodossa ensikerran näemme käytetyn "Kommunistisessa manifestissa", ensimmäisessä internationalen julkaisemassa, Marxin kirjoittamassa kirjasessa.

Tällä tietysti ei ole sanottu, etteikö toiset sosialistit ennen Marxia tai samaan aikaan Marxin kanssa olisi sanoneet pienemmässä tai suuremmassa määrässä samaa. Mutta hän on sellaisella voimalla, selvyydellä ja ylevyydellä lausunut kaiken, että me aivan liian paljon unohdamme hänen aikalaisensa tai edeltäjänsä, ja että yli 25 vuoden kuluttua hänen kuolemastaan, 60 vuoden kuluttua manifestin julkaisemisesta, hänen oppinsa vielä sellaisenaan kokonaan on otettava työväen puolueitten ohjelmiin ja periaatteellisiin selittelyihin.

Tuleeko heidän tämänvuoksi katsoa manifestin evankeliumiksi, ja uskoa, että sen kehittämässä terioissa ei ole mitään lisäävää, ei parannettavaa?

Se ei ole ollut Marxin tarkoitus enempää kuin niiden sosialistienkaan, joita — ei aivan oikein — kutstuaan oikeaoppisiksi marxisteiksi.

Mutta totta on, että manifesti sisältää vissin määrän perushavaintoja, jotka niin täydellisesti lyövät yhteen todellisuuden kanssa, että ovat voineet ankarimmankin arvostelun voitokkaasti kestää.

Ajattelen tämän yhteydessä esimerkiksi niitä kolmea perushavaintoa, joista yhdenkin vääräksi osottaminen merkitsee sitä, että sosialismi taukoaa olemasta sitä, mitä se tänäpäivänä on: 1) Suurtuotannon kehitys johtaa omaisuuden ja työn erottamiseen. 2) Proletariat, s. o. omistamattoman työväenluokan täytyy taloudellisesti ja poliittisesti järjestyä taisteluun kapitalistiluokkaa vastaan. 3) Tämän järjestön tulee, kansallisten työväenpuolueitten yhdistymisen avulla koota piiriinsä kaikkien maiden työläiset.

Kapitalismin kehittyminen, luokkataistelu, internationalismi: jos hävittää yhdenkin näistä kolmesta peruslaista, niin koko työväenliike ottaa toisen suunnan. Mutta sikäli kun aika rientää eteenpäin ja teollisuuden kehitys jatkuu, samassa määrässä myöskin osoittautuvat manifestin väitteet paikkansapitäväisyyden.

Löytyy kyllä tuotannon haaroja, joihin kapitalismin keskityksi ei, tai ainakaan ei vielä, voida todentaa. Maanviljelyksessä esimerkiksi on uuden maailman kilpailu estänyt suurviljelyksen kukoistuksen länsieurooppalaisissa valtioissa, melkein kaikkialla vähenee maanviljelevän palkkatyöväestön luku ja pikkuviljelijäin lisääntyä. Mutta jos tarkastamme teollisuutta, kauppaa ja maanviljelystä yhteensä, niin on yleisen tilaston tutkiminen — tarkasti sitte Sakasan (1835), Ranskan (1901) tai Belgian (1900) tilastoa — riittävä saadakseen kenen tahansa vakuutetuksi siitä, että yleensä, ottaen huomioon koko tuotannon, suurtuotanto lisääntyy ja että sen palveluksessa työskentelee yhä kasvava proletaarimäärä.

Ja nämät proletarit pyrkivät kaikissa maissa järjestymään luokkataistelun pohjalla ja ohjelmilla, jotka ovat laaditut Erfurtin ohjelman perusteella ja suoraan marximista johdetut.

Siihen aikaan kun Marx kuoli, oli vanha internationale hajonnut. Ranskan sosialismi ei vielä ollut toipunut kommunin kukistuksen jälkeen. Englannissa ja Venäjällä ei ollut mitään sosialistista oloa. Saksa yksinään tai melkein yksinään muodosti kosteikon proletarisen tietoisuuden erämaassa.

Mutta nyt näemme kaikissa maissa sellaisen sosialistisen liikkeen tulevan, että Karl Kautsky Stutgardin kongressin jälkeen voi kirjoittaa, että sosialistinen Saksa on kadottanut johdon; ei siksi, että se olisi heikontunut, vaan siksi että sosialistiset liikkeet muissa maissa ovat kasvaneet niin jättiläismäisesti. Ajatellaan esimerkiksi Itävaltaa, Venäjää, skandinavian maita tai anglosaksien maita, jotka niin kauan osoittavat vastakohtaisuutta sosialismille, mutta jotka sitte

vähässä ajassa ovat jättiläisaskelin edistyneet, aivan kuin tahtoen ottaa kiinni kadotetun ajan. Balfour sanoikin seuraavana päivänä Hullin kongressin jälkeen, että aivan lähimmässä tulevaisuudessa tulee vaan kaksi politista mahtia toistaan vastaan seisomaan: omistavien luokkien konservatismi ja proletariatin sosialismi.*)

Maailman äärestä ääreen kokoontuvat siis proletariatit yhdenmu-kaisten ohjelmien ympärille, helpottaen tätä proletariston taisteluo-voimien kansainvälistyttämistä, jonka jo Marx "Kommunistisessa ma-nifestissa" merkitsi työväenliikkeen päämääräksi. Sillä kukapa ei muistaisi manifestin loppusanoja: "Proletarit kaikissa maissa yhty-kää!"

Viisitoista vuotta kesti, ennenkuin tämä kylvö tuotti hedelmän: vanha internationale se oli, jolle Marx omisti voimansa. Neljäkym-mentä vuotta kului, ennenkuin internationale, suuret vaikeudet voi-tettuaan, uudelleen oli pystyssä ja järjestyi niin lujaksi, että sen ha-joaminen ei tunnu olevan ajateltavissakaan.

Kaksikymmentä viisi kansallisuutta on yhtynyt siihen. Miljoo-nat ihmiset lähettävät kansallisjäjestönsä kautta sille avustustaan. Ja vielä paremmin kuin joka kolmas vuosi uusiutuvat kansainväliset kongressit, todistaa hallintotoiminnallaan alituinen kansainvälinen toimisto, joka kaksi kertaa vuodessa kokoontuu Brysselissä, että ny-kyään löytyy maailmassa yksi katolinen, s. o. koko maailman käsittä-vä puolue, joka yli kaikkien rajapaalujen käsittää kaikkien maiden luokkatietoisen työväestön.

Ja se taasen merkitsee marxilaisten aatteitten voittoa. Ne ovat tulleet lihaksi ja vereksi proletariatin kansainvälisessä järjesty-misessä.

---

*) Balfour, englantilaisten konservativien johtaja ja entinen ministeripresidentti lausui ylläolevat sanat Englannin riippumatto-man työväenpuolueen kongressin jälkeen Hullissa, jossa kongressis-sa hyväksyttiin päätöslauselma, jolla puolue osotti pyrkimystensä mää-räksi sosialismin.

